

Dr hab. Krzysztof Lasiński-Sulecki, prof. UMK
Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu

O C E Ń A
rozprawy habilitacyjnej i pozostałego dorobku naukowego
Pani dr Michaliny Dudy-Hyz

1. Wprowadzenie

Zgodnie z art. 16 ust. 1 ustawy z dnia 14 marca 2003 r. o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki (tekst jedn. Dz. U. z 2017 r., poz. 1789 ze zm., dalej powoływanej jako „ustawa o stopniach naukowych” oraz „u.s.n.”) do postępowania habilitacyjnego może zostać dopuszczona osoba, która posiada stopień doktora oraz osiągnięcia naukowe lub artystyczne, uzyskane po otrzymaniu stopnia doktora, stanowiące znaczny wkład autora w rozwój określonej dyscypliny naukowej lub artystycznej oraz wykazuje się istotną aktywnością naukową lub artystyczną.

Kryteria oceny wnioskodawców wynikają z rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 1 września 2011 r. w sprawie kryteriów oceny osiągnięć osoby ubiegającej się o nadanie stopnia doktora habilitowanego (Dz. U. Nr 196, poz. 1165).

Wniosek Pani dr Michaliny Dudy-Hyz (dalej zwanej też „Habilitantką”, „Wnioskodawczynią” oraz „Autorką”) należy ocenić w świetle kryteriów wynikających z wyżej wymienionych aktów prawnych.

Dnia 1 października 2000 r. Pani Michalina Duza-Hyz została zatrudniona na stanowisku asystenta w Katedrze Finansów i Prawa Finansowego Wydziału Prawa, Prawa Kanonicznego i Administracji Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego. Stopień doktora nauk prawnych Wnioskodawczyni uzyskała dnia 23 czerwca 2006 r. na podstawie rozprawy doktorskiej pt. „Sankcje podatkowe w podatku od towarów i usług”. Z dniem 29 stycznia 2007 r. została awansowana na stanowisko adiunkta, na którym zatrudniona jest obecnie.

W ramach zatrudnienia w Katolickim Uniwersytecie Lubelskim Wnioskodawczyni prowadziła liczne zajęcia (w różnych formach) z zakresu prawa finansów publicznych i prawa podatkowego.

Działalność dydaktyczna Habilitantki nie ograniczała się do wspomnianego uniwersytetu. Pani Michalina Duda-Hyz prowadziła również zajęcia w Puławskiej Szkole Wyższej w Puławach, Akademii Leona Koźmińskiego w Warszawie, Akademii Polonijnej w Częstochowie oraz Wyższej Szkole Zarządzania i Administracji w Opolu.

2. Ocena rozprawy habilitacyjnej

Jako osiągnięcie naukowe Habilitantka wskazała książkę pt. „Gry hazardowe zarządzane przez sieć Internet i ich opodatkowanie w prawie polskim oraz innych krajów europejskich” (Wydawnictwo KUL, Lublin 2019, ISBN 978-83-8061-687-5, ss. 577).

Powyższe opracowanie niewątpliwie ma charakter monograficzny.

Docenić należy, że Pani Michalina Duza-Hyz postanowiła podjąć się wnikliwej analizy prawnej regulacji podatku od gier. Problematyka ta nader rzadko podejmowana jest w literaturze naukowej oraz fachowej. Można zatem zidentyfikować znaczącą lukę, którą to Habilitantka postanowiła wypełnić.

Prima vista zaskakujący dla recenzenta był tytuł monografii. Autorka odniosła się w tytule do „gier hazardowych”, co sugeruje, że praca ma dotyczyć właśnie gier, a nie np. wyłącznie prawnej ich regulacji. Lektura pracy ujawniła jednak, że monografia rzeczywiście dotyczy gier hazardowych, wybranych problemów prawnej ich regulacji oraz opodatkowania gier hazardowych.

Niezbyt obiecująco zaprezentowany został w autoreferacie cel badawczy pracy wskazywanej jako osiągnięcie naukowe („przedstawienie oraz weryfikacja unormowań”, s. 2 autoreferatu). Sama prezentacja unormowań to zdecydowanie zbyt mało jak na rozprawę habilitacyjną. Szczęśliwie jednak dla Wnioskodawczyni treść monografii wykracza poza samą tylko prezentację unormowań (choć prezentacja stanowi istotną część monografii).

Wartością dodaną rozdziału I zatytułowanego „Pojęcie internetowych gier hazardowych” (ss. 39-109) jest wskazanie na brak pełnej konsekwencji terminologicznej prawodawcy oraz zwięzły przegląd interesujących rozwiązań prawnych obowiązujących w innych państwach.

Co się tyczy rozdziału II pt. „E-hazard jako specyficzny przedmiot podatku od gier” (ss. 111-153), nawet jeśli przyjąć, że treść tego rozdziału pasuje do bardzo szeroko pojmowanego tytułu, to jednak zagadnienia podatkowe występują w tle (raczej odległym).

Przedmiotem analizy w rozdziale III są założenia i koncepcje dotyczące opodatkowania e-hazardu w polskiej praktyce legislacyjnej (ss. 155-195).

W rozdziale IV zatytułowanym „Podatek od gier urządzanych online w świetle obowiązujących polskich przepisów” (ss. 197-250) Autorka oceniła możliwość osiągnięcia celu regulacji prawnej. W znaczącym zakresie odniosła się do gier hazardowych i praktyki ich organizacji.

Wartościowym elementem rozdziału V pt. „Zasadność rozszerzenia zakresu podmiotowego i przedmiotowego polskiego podatku od gier” (ss. 251-291) jest sformułowanie postulatów *de lege ferenda* opartych na wynikach analizy przepisów zagranicznych.

Komparatystyka jest też interesującym i wartościowym elementem rozdziału VI „Reglamentacja i opodatkowanie e-hazardu w państwach stosujących restrykcyjną politykę w zakresie rodzajów gier, jakie mogą być urządzane online” (ss. 293-355), rozdziału VII „Przykłady rozwiązań w zakresie reglamentacji i opodatkowania e-hazardu w państwach stosujących restrykcyjną politykę w zakresie dostępu do rynku internetowych gier hazardowych operatorów działających na podstawie udzielonych zezwoleń” (ss. 357-386) i rozdziału VIII „Przykłady rozwiązań w zakresie reglamentacji i opodatkowania internetowych gier hazardowych w państwach stosujących liberalną politykę hazardową” (ss. 387-453).

Monografię wieńczy „Zakończenie” (ss. 455-473).

Struktura poszczególnych rozdziałów jest spójna i przejrzysta. Rozdziały zaczynają się od uwag wprowadzających a konkluzje zawarte są w uwagach końcowych.

Ocena struktury monografii jest pozytywna. Wydaje się jednak, że jeszcze lepiej byłoby, gdyby Habilitantka zaczęła od prezentacji wnikliwych ustaleń poczynionych w ramach badań komparatystycznych, a dopiero w dalszych rozdziałach wykorzystwała owe ustalenia jako tło dla analizy regulacji krajowej i postulatów *de lege ferenda*.

Rozprawa zawiera rozległe opisy gier hazardowych, prawnej ich reglamentacji, na tle których analizowana jest adekwatność przepisów podatkowych do specyfiki gier hazardowych urządzanych przez internet.

Habilitantka sięgnęła do licznych aktów prawnych innych państw, co należy ocenić bardzo wysoko (wykaz: ss. 477-489) oraz, co jeszcze ważniejsze, do ich orzecznictwa sądowego (wykaz: ss. 532-534). Na uwagę zasługują też liczne przywołane projekty aktów prawnych – zarówno polskich, jak i zagranicznych (wykaz: ss. 539-548).

W monografii wykorzystano literaturę amerykańską, angielską, australijską, belgijską, czeską, hiszpańską, holenderską, niemiecką, polską oraz szwajcarską. Autorka powołała też opracowania o charakterze innym niż prawniczy.

Autorka posłużyła się w toku badań głównie metodą dogmatycznoprawną. Jest to metoda adekwatna do problematyki rozprawy habilitacyjnej.

W monografii występują nieliczne uchybienia językowe (np. literówki – s. 172, wers 8 od góry, inne uchybienia językowe: s. 296 i s. 420) i formalne. Nie powinny jednak wpływać na ogólną ocenę pracy.

Monografia stanowi pierwsze w Polsce kompleksowe opracowanie naukowe problematyki opodatkowania gier hazardowych podatkiem od gier.

3. Ocena dorobku naukowego poza habilitacją

Efektom badań naukowych Habilitantki są publikacje obejmujące kilka obszar badawczych:

- 1) opodatkowanie hazardu (dziesięć artykułów w czasopismach oraz wydawnictwach zwartych),
- 2) konstytucyjne uwarunkowania tworzenia i stosowania prawa podatkowego (sześć artykułów w czasopismach oraz wydawnictwach zwartych),
- 3) podatek od towarów i usług (jedenaście artykułów w czasopismach oraz wydawnictwach zwartych),
- 4) problematyka opodatkowania dochodów osób fizycznych (trzy publikacje w czasopismach i wydawnictwach zwartych),

- 5) gospodarka finansowa wybranych jednostek sektora finansów publicznych (pięć publikacji w czasopismach i wydawnictwach zwartych),
- 6) budżet państwa oraz zasady przekazywania i rozliczania środków z budżetu (sześć publikacji w czasopismach i wydawnictwach zwartych),
- 7) sankcje w prawie podatkowym i finansowym (dziesięć publikacji w czasopismach i wydawnictwach zwartych) oraz
- 8) inne zagadnienia (dziewięć publikacji w czasopismach i wydawnictwach zwartych).

Pani Michalina Duza-Hyz była również współredaktorką dwóch monografii wieloautorskich.

Wnioskodawczyni wykazała we wniosku również dwadzieścia publikacji o charakterze dydaktycznym.

Problematyka opracowań Pani dr Michaliny Duzy-Hyz jest dość różnorodna, co należy ocenić pozytywnie, gdyż wskazuje na rozległe zainteresowania badawcze.

Na uwagę zasługuje fakt, że Habilitantka publikowała także opracowania w językach obcych – część spośród nich w wydawnictwach zagranicznych. Niektóre publikacje zamieszczone zostały w czasopismach krajowych o długich tradycjach i uznanej renomie takich jak np. Państwo i Prawo, Ruch Prawniczy, Ekonomiczny i Socjologiczny oraz w cenionych naukowych pismach specjalistycznych takich jak chociażby Kwartalnik Prawa Podatkowego. Kilka opracowań opublikowała w czasopismach znajdujących się na liście ERICH PLUS.

4. Ocena aktywności naukowej

W skromnym zakresie Habilitantka prowadziła badania naukowe w ośrodkach zagranicznych. Trzeba jednak przyznać, że były to ośrodki ważne i prestiżowe (International Bureau of Fiscal Documentation, London School of Economics and Political Science, Max Planck Institute for Tax Law and Public Finance).

Pani Michalina Duda-Hyz uczestniczyła w konferencjach międzynarodowych dotyczących problematyki prawa podatkowego, chociaż stosunkowo nieliczne konferencje odbywały się poza granicami Polski.

5. Konkluzje

Dorobek naukowy Pani Michaliny Duzy-Hyz spełnia wymogi wynikające z art. 16 ust. 1 ustawy o stopniach naukowych.

Osiągnięcie naukowe Habilitantki uzyskane po otrzymaniu stopnia doktora stanowi znaczny wkład w rozwój dyscypliny naukowej. Pani Michalina Duda-Hyz wypełniła istotną lukę w piśmiennictwie naukowym. Z powodzeniem zajęła się bowiem problematyką opodatkowania gier hazardowych, która nie wzbudzała wcześniej dostrzegalnego zainteresowania naukowców. Nie była zresztą też często przedmiotem zainteresowania autorów zajmujących się praktyką prawa podatkowego.

Inne niż wskazane jako osiągnięcie naukowe publikacje w części stanowią tematyczne uzupełnienie wspomnianego osiągnięcia, w części zaś dotyczą odmiennych problemów prawa podatkowego.

Zasadne jest prowadzenie dalszych czynności zmierzających w celu nadania Pani Michalinie Dudzie-Hyz stopnia doktora habilitowanego nauk prawnych.

Toruń, dnia 15 grudnia 2019 r.

